

Plan mot diskriminering och kränkande behandling på Kalvsvik och Tävelsås förskolor

Planen gäller kalenderåren 2017/2018

Innehållsförteckning

Plan mot diskriminering och kränkande behandling på Kalvsvik och Tävelsås förskolor	1
Verksamhetsmål vision och uppdrag	2
Delaktighet och förankring av planen	3
Utvärdering.....	3
Främjande arbete	6
Förebyggande åtgärder	8
Diskrimineringsgrunderna.....	9
Bilaga 1 Utredning vid händelse av kränkande behandling	14

Verksamhetsmål vision och uppdrag

Kalvsvik förskola.....34 barn i åldern 1-5 år.

Tävelsås förskola.....78 barn i åldern 1-5 år.

Ansvarig för planen: Eva Lindh, förskolechef (eva.lindh@vaxjo.se)

Planen gäller från

2017-10-04

Planen gäller till

2018-12-31

Utbildningsnämndens verksamhetsmål

Barn och elever i våra verksamheter känner trygghet och trivsel. De får det stöd och den stimulans som krävs så att de kan utveckla sina förmågor så långt det är möjligt och så att deras kreativitet, engagemang, nyfikenhet förstärks och utvecklas. Ett fördjupat och dokumenterat analysarbete på alla nivåer leder till slutsatser som ligger till grund för att uppnå detta.

Kalvsvik och Tävelsås förskolas vision

Förskolan ska präglas av: Trygghet, Respekt och Ansvar.

På vår förskola ska inga barn bli diskriminerade, trakasserade eller utsatta för kränkande behandling. Vi vill arbeta för ett öppet klimat där barn, föräldrar och personal ska känna sig trygga, där vi ska ha roligt tillsammans och ta tillvara allas olikheter.

Kalvsvik och Tävelsås förskolas mål rörande värdegrundsarbetet

Personal på Kalvsvik och Tävelsås förskolor har kunskap och förståelse om de sju diskrimineringsgrunderna. Kunskapen ger fler personal och barn förutsättningar till att kunna ta ett aktivt ansvar för allas välbefinnande men också mod att tillsammans ta avstånd och agera om kränkningar och diskrimineringar förekommer.

På våra förskolor ska alla känna sig trygga, lika mycket värda och bemötas med respekt.

Förskolan ska vara fri från diskriminering och kränkande behandling. Det visar vi genom att:

- Vi använder orden hej, hej då, tack och vi visar förlåt
- Vi har ett vänligt bemötande mot varandra och respekterar varandras olikheter
- Vi lyssnar på varandra
- Vi hjälper och uppmuntrar varandra
- Vi lyssnar och respekterar orden nej och sluta

Förskolans uppdrag

Likabehandlingsarbetet regleras av skollagen 6 kapitlet och diskrimineringslagen. Skolans uppdrag är att arbeta målinriktat för att motverka och genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling.

Arbetet med aktiva åtgärder innebär att främja och förebygga lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Arbetet sker genom ett fortlöpande arbete i fyra steg (undersöka, analysera, åtgärda, följa upp och utvärdera) och är skriftligt dokumenterat.

Denna plan utgör Kalvsvik och Tävelsås förskolors dokumentation och syftar till att redogöra för alla delar av arbetet, åtgärder som vidtas och planeras samt hur samverkansskyldigheten fullgörs.

Kalvsvik och Tävelsås förskolor upprättar denna plan i enlighet med skollagen 6 kap och diskrimineringslagen 3 kapitlet

Delaktighet och förankring av planen

Barnens delaktighet

Enligt diskrimineringslagen ska barnen delta i arbetet med en plan mot kränkande behandling och i arbetet med aktiva åtgärder mot diskriminering.

Barnen är delaktiga genom ett reellt inflytande på plan och åtgärder utifrån ålder och mognad.

Vårdnadshavarnas delaktighet

På höstens föräldramöte och på föräldraråd under terminen får vårdnadshavarna vidare information om förskolans fortsatta arbete kring det främjande och förebyggande åtgärderna kring Likabehandlingsplanen. Vid dessa olika möten får vårdnadshavare lämna synpunkter och förslag kring likabehandlingsarbetet. Likabehandlingsplanen finns också på förskolornas hemsidor.

Personalens delaktighet

Vid uppstartsdagarna i augusti förs gemensamma diskussioner i personalgruppen som sedan ska leda fram till främjande och förebyggande åtgärder till Likabehandlingsplanen.

Likabehandlingsplanen beslutas APT 4 oktober 2017.

Om något förändras i planen under läsåret skickas informationsbrev hem via förskolechef.

Utvärdering

Delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan

Pedagoger, förskolechef

Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

Kalvsvik förskola

Mål: Förståelse för att alla människor har lika värde oberoende av social bakgrund och oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning och sexuell eller funktionsnedsättning.

Mål2: Känner sig delaktighet i sin egen kultur och utvecklar känsla och respekt för andra kulturer.

Vi har varit med i småbokstipsarna och har därifrån önskat oss böcker som passar in i vårt målområde. Vi har utgått från boken och jobbat vidare med den i mindre grupper.

Flykt och barn ifrån andra länder- kartor, flaggor

Olika Familjekonstellationer

Prideflaggan, olikheter

Alla är lika mycket värda

Tävelsås förskola

Flotten

”Öppenhet, respekt, solidaritet och ansvar”. Var rädda om varandra, att se när kompisen inte vill mer eller kompisen kanske behöver en hjälpende hand (barns inflytande). Det här kopplar vi även till likabehandlingsplanens mål. Vi valde att följa Båten och Jollens mål:

”Förmåga att ta hänsyn till och leva sig in i andra människors situation samt vilja hjälpa andra”. Vi har dock bara arbetat med strategin att se och uppmuntra hjälpsamhet.

Fyren

På Fyren har vi arbetat mycket med bemötandet. Vi tycker det är viktigt att uppmärksamma barnen när de kommer på morgonen som i sin tur ger en trygghet för föräldrarna att lämna sitt barn. Vi pedagoger är förebilder för barnen i bemötandet av varandra.

Vi uppmärksammar barnen när de är trevliga mot varandra eller när de hjälper varandra.

Vid konflikter finns vi pedagoger nära till hands för att stötta upp i konflikten.

Vi har uppmärksammat att det finns barn som utesluter andra barn i leken. De säger då till det andra barnet att de inte får vara med eller välja att inte säga hej. Vi pedagoger försöker då få barnet att förstå hur det andra barnet känner sig.

Vi ser på barngruppen att de tar för sig i verksamheterna. Barnen springer ofta till dörren och välkomnar varandra, ibland bara med ett leende eller Hej.

Vi ser att barnen är trygga på Fyren genom att de vågar ta plats och uttrycka sina känslor och tankar. Vi tycker det stämmer fortfarande det som vi skrev vid delanalysen.

Vågen

Vi började med att intervjua barnen kring vad de visste om att hjälpa både andra och få hjälp själv. Barnen hade svårt att svara då frågorna var lite för svåra och för många. Vi blev förvånade över att barnen hade så svårt att sätta ord på vad hjälpa betyder.

Vi har jobbat med att tydliggöra och konkretisera det genom att sätta ord på när någon hjälper någon, uppmuntra barnen att hjälpa varandra och att be om hjälp. Avvakta så att de får be om hjälp. Ta kort på situationer där de hjälper varandra och sätta upp så att alla kan se. Låta det ta

tid, lyfta fram vem som kan för att skapa självkänsla, alla kan hjälpa någon med något. Använda oss av sagor, sagolådor och vardagssituationer.

När vi gjorde tankekartor på samlingarna i slutet av november märkte vi att barnen visste mer vad ordet hjälpa betyder, de kunde nu ge fler ex på hur man kan hjälpa varandra än de kunde tidigare. Vi hör oftare nu att barnen ber varandra om hjälp och även erbjuder sig hjälpa. Vi jobbar vidare för att det ska ske oftare och för att alla ska våga. Det är viktigt att tänka på att alla ska lyftas fram. Vi fortsätter att arbeta och använda oss av de strategier vi redan nämnt.

I maj/juni gjorde vi nya intervjuer med barnen kring att hjälpa. Frågorna gjordes om lite då vi tyckte att de var lite för svåra från början. De flesta barnen svarade nu utförligare på frågorna och kunde ge fler praktiska exempel. Deras svar handlade mer om hur de hjälper varandra och vilka kompisar de ber om hjälp. På så sätt kan vi se att arbetet kring likabehandlingsplanen gett resultat. Vårt arbete kring målet att barnen hjälper varandra och även ber varandra om hjälp i större utsträckning har gett resultat och en ökad medvetenhet. Det är ett arbete som vi fortsätter att jobba med för att det ska hållas levande och utvecklas.

Vinden

Vi har uppmärksammat barnen bland annat på vad ordet hjälpa betyder och hur man kan hjälpa någon. Överlag har barnen utvecklat en större förståelse för begreppet vilket vi kan se genom deras svar i en enkät samt i barnens agerande på förskolan i olika situationer.

Barnen intervjuades oktober 2016 och fick samma frågor maj 2017. I svaren kan man se att de flesta av barnen har ökat sin förståelse för frågorna och utvecklat sina svar från hösten till våren. De barn som inte svarat alls första intervjuomgången har svarat på några frågor i den andra. Barnen har vidgat sin syn på vem man kan hjälpa/ få hjälp utav - från den närmaste familjen till att hjälpa flera och andra i ens närhet som kompisar, en vuxen eller någon annan. Hjälpen som mest består av praktiska handlingar i hemmiljön har förändrats till att också omfatta hjälp i form av känslomässiga handlingar och vice versa. Några av barnen har förstått att man kan använda ord för att hjälpa någon. Många av barnen har berättat att de frågar sina kompisar när de behöver hjälp. Vi har funnit att barnen mer än tidigare hjälper varandra i olika situationer, t ex vid påklädning, när någon skadar sig hämtar barnen en vuxen som kan hjälpa eller står upp för en kompis.

Jollen

I arbetet med likabehandlingsmålet från HT 2016; förmåga att ta hänsyn till och leva sig in i andra människors situation samt vilja att hjälpa andra, har vi sett att barnen har utvecklat sin förmåga att se utifrån kompisarnas upplevelse. I de återkommande vardagssituationerna som till exempel konflikthantering, tröstande av barn, på – och avklädningssituationer ser vi att barnen har utvecklat sin förmåga att till exempel be kompiserna om hjälp med jackan eller hjälp med att hämta hjälp. Barnen har ökat sin empati i förhållande till att kunna se situationer utifrån kompisens sida.

Årets plan ska utvärderas senast
2018-10-31

Beskriv hur årets plan ska utvärderas

Likabehandlingsplanen och planen för kränkande behandling har tagits fram av förskolan tillsammans med förskolechef.

Planen ska vara ett levande dokument som kontinuerligt ska ses över i arbetslagen. Planen ska skrivas om varje år och presenteras på föräldramöte och eventuella ändringar/justeringar kan göras utefter föräldragruppens synpunkter.

Ansvarig för att årets plan utvärderas

Eva Lindh, förskolechef

Främjande arbete

Det syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt utveckla en förskolemiljö där alla barn känner sig delaktiga, trygga och utvecklas.

Åtgärderna ska motverka diskriminering och på annat sätt verka för lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Det främjande arbetet bör vara systematiskt och långsiktigt, rikta sig till alla samt vara en naturlig del i det vardagliga arbetet. Det främjande arbetet handlar om att stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten och behöver inte utgå från identifierade problem.

Barnhälsoteam

Består av förskolechef, pedagoger och specialpedagog vid behov.

Målsättning för det främjande arbetet 2017/2018

Kalvsvik förskola

Förskolan ska aktivt och medvetet påverka och stimulera barnen att utveckla förståelse för vårt samhälles gemensamma demokratiska värderingar och efterhand omfatta dem.

Förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar

- Öppenhet, respekt, solidaritet och ansvar

Främjande insatser för att uppnå detta är att

- Vi pedagoger är förebilder för hur vi är mot varandra
- Vi har en gemensam grund (regler, normer, värderingar) att stå på för att skapa trygghet för alla
- Tro på att barnen har en vilja att lära
- Ta vara på och lyssnar på barnens olikheter och lösningar på problem

Tävelsås förskola

Fyren

Mål

Vårt mål är att ta hänsyn till och leva sig in i andra människors situation samt vilja att hjälpa andra.

Främjande arbete

Vid samlingen ge ett kort till den som ska prata och den ger i sin tur kortet vidare till nästa talare.

Prata med barnen och låta dem komma med förslag hur vi ska göra för att alla ska komma till tals och bli lyssnade till.

Vi pedagoger är i bakgrunden vid lek och aktiviteter och stöttar upp ifall det behövs.

Vinden och Vågen

Mål

Barnen sätter ord på sina tankar och känslor i samspelet med varandra. De lyssnar på varandra och försöker lösa konflikter verbalt.

Vi väljer att arbeta med detta mål för att barnen ska känna att

- Alla är lika värda
- Deras åsikter är viktiga
- De inte blir orättvist behandlade eller kränkta
- De blir lyssnade på
- De får verktyg för att kunna kompromissa och därmed handla efter demokratiska principer
- De blir förstådda genom att de kan sätta ord på sina tankar och känslor
- De ska säga stopp när något inte känns bra

Dessutom är det ett komplement till vårt övriga arbete med värdegrundsfrågor och Snick o Snack.

Främjande arbete

- Snick o Snack materialet
- Litteratur som tar upp kompisskap, relationer, känslor, empati
- Låta det ta tid, ställa medvetna frågor såsom, vad hände? hur kände du? hur tänkte du? hur gör vi nu?
- Sagor och drama
- Dela i mindre grupper och i olika konstellationer så att alla kan bli sedda och hörda
- Uppmuntra barnen att hjälpa varandra (hålla liv målet som vi hade 16/17, fortsätta att ta foto när barnen hjälper varandra)
- Lyfta fram barnens tankar och åsikter

- Reflektera tillsammans med barnen
- Visa hur man kan säga stopp samt visa stopp om något inte känns bra
- Samarbetsövningar
- Uppmärksamma hur vi pratar med varandra, tonfall, ömsesidig respekt

Diskrimineringsgrund som berörs av åtgärden

Enligt vår bedömning berör detta alla sju diskrimineringsgrunderna.

Uppföljning

Juni 2018

Utvärdering samt upprättande av nya mål

Oktober 2018

Ansvarig

Eva Lindh

Datum när det ska vara klart

20180630

Förebyggande åtgärder

Det förebyggande arbetet tar sikte på att minimera risken för kränkningar och utgår, till skillnad från det främjande arbetet, från identifierade riskfaktorer.

Målsättning för det förebyggande arbetet 2017/2018

- Hålla värdegrundsarbetet levande.
- Tydliga gemensamma regler/trivselregler i dialog med barnen.
- Närvarande pedagoger i barnens lekar genom att lyssna och iaktta.
- Vara observant på barnens status i gruppen.
- Låta barnen bli sedda på ett positivt sätt.
- Vara tydlig mot barnen, jag ser att du gör så mot Kalle...
- Återkommande samtal med barnen om hur vi ska vara mot varandra.
- Återkommande fortbildning för pedagogerna.
- Informera föräldrarna om vår likabehandlingsplan.
- Skapa goda relationer med föräldrarna.
- Ha ett öppet och positivt klimat bland de vuxna.

Åtgärder

När ett barn eller vuxen påtalar att hen har blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling ska detta tas på allvar. Alla vuxna är skyldiga att reagera och åtgärda. Vid behov av utredning kontaktas förskolechefen.

- Förskolechef sammankallar och bestämmer vilka personer som ska vara inkopplade på ärendet. Ansvariga för ärendet utses.
- Ansvariga samlar in och dokumenterar ärendet. Anmälan görs till huvudman genom "LISA" på insidan eller "Anmälan kränkande behandling".

- Vid konstaterande av kränkning av barn kontaktas inblandade föräldrar av förskolechef eller annan utsedd.
- Åtgärder beslutas i den utsedda gruppen tillsammans med föräldrar, handlingsplan upprättas.
- När åtgärder beslutas ska man titta på individnivå och organisationsnivå. Exempel på åtgärder, förutom samtal med berörda individer, kan vara samtal med hela gruppen barn, socialanmälan, polisanmälan m.m.
- De åtgärder som beslutas ska dokumenteras och följas upp och utvärderas. Förskolechefen ansvarar för detta.

Diskrimineringsgrunderna

Från och med den 1 januari 2017 gäller nya regler om aktiva åtgärder mot diskriminering. De nya reglerna gäller för förskolan, skolan och annan verksamhet som regleras i skollagen och finns i diskrimineringslagen. Skollagens regler om aktiva åtgärder mot kränkande behandling har inte ändrats.

Reglerna om aktiva åtgärder mot diskriminering finns i 3 kapitlet diskrimineringslagen. För förskolan, skolan och annan verksamhet som regleras i skollagen är en av nyheterna i diskrimineringslagen att skyldigheten att arbeta med aktiva åtgärder har utvidgats till att omfatta alla diskrimineringsgrunder. Arbetet med aktiva åtgärder för att motverka diskriminering och på annat sätt verka för lika rättigheter och möjligheter ska omfatta diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. Nytt är också en skyldighet att genomföra arbetet med aktiva åtgärder enligt ett övergripande ramverk. Det har också införts en skyldighet att ha riktlinjer och rutiner för verksamheten i syfte att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier. Kravet på en likabehandlingsplan har ersatts med ett allmänt krav på skriftlig dokumentation.

Skollagens regler om aktiva åtgärder mot kränkande behandling har inte ändrats

I 6 kapitlet skollagen finns regler om aktiva åtgärder mot kränkande behandling. Dessa regler har inte ändrats. Det innebär att huvudmannen för en förskola, skola eller annan verksamhet som regleras i skollagen även fortsättningsvis är skyldig att se till att det i varje verksamhet (till exempel i varje förskola eller skola) bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Huvudmannen ska se till att det dels genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling, dels årligen upprättas en plan mot kränkande behandling. Planen mot kränkande behandling ska innehålla en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever samt en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Det finns i 6 kapitlet skollagen också regler om förbud mot kränkande behandling och repressalier och om skyldighet att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling. Dessa regler har inte heller ändrats.

Förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling

Den 1 januari 2017 ändrades också förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling. Förordningen reglerar från och

med den 1 januari 2017 endast barns och elevers deltagande i arbetet med planen mot kränkande behandling. Förordningens rubrik har ändrats till förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling. Barns och elevers deltagande i arbetet med aktiva åtgärder mot diskriminering regleras från och med den 1 januari 2017 i diskrimineringslagen.

Det finns sju diskrimineringsgrunder som omfattas av lagens diskrimineringsförbud: kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

Här beskriver vi hur de olika diskrimineringsgrunderna definieras i diskrimineringslagen och dess förarbeten ([regeringens proposition 2007/08:95](#)). I några fall har vi även kommenterat lagens definition.

Kön

Begreppet kön innebär att någon är kvinna eller man. Förbudet mot könsdiskriminering omfattar också personer som planerar att ändra eller har ändrat sin könstillhörighet.

[Kön](#)

Könsöverskridande identitet eller uttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses att någon inte definierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel (eller på annat) sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön. Begreppet omfattar dels en persons mentala eller självupplevda könsbild, dels hur någon uttrycker det som kan kallas personens sociala kön, till exempel genom kläder, kroppsspråk, smink eller frisyr.

Diskrimineringsgrunden avser vad som ofta brukar kallas transpersoner. Det är ett paraplybegrepp för människor som bryter mot samhällets normer för könsidentitet och könsuttryck. Även en person som identifierar sig som transsexuell men inte tänker ändra sin könstillhörighet omfattas av denna grund och därmed av skyddet mot diskriminering.

Diskrimineringslagens förbud mot diskriminering gäller för personer med könsöverskridande identitet eller uttryck. Ofta använder DO istället begreppen könsidentitet eller könsuttryck. Det beror på att DO anser att lagens begrepp ("könsöverskridande") riskerar att befästa en bild av vissa personer som avvikare i ett samhälle där det finns starka normer och föreställningar om kön.

[Könsöverskridande identitet och uttryck](#)

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas en individs nationella och etniska ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande. Nationellt ursprung betyder att personer har samma nationstillhörighet, som till exempel finländare, polacker eller svenskar. Etniskt ursprung innebär att personer har ett relativt enhetligt kulturmönster. Som exempel kan nämnas att en person tillhör någon av de nationella minoriteterna såsom samer och romer.

Alla människor har en eller flera etniska tillhörigheter. Alla kan därför bli utsatta för etnisk diskriminering.

[Etnisk tillhörighet](#)

Religion eller annan trosuppfattning

Med religion avses religiösa åskådningar som exempelvis hinduism, judendom, kristendom och islam. Annan trosuppfattning innefattar sådana övertygelser som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning, till exempel buddism, ateism och agnosticism.

Politiska åskådningar och etiska eller filosofiska värderingar som inte har samband med religion omfattas inte av diskrimineringslagens skydd.

[Religion eller annan trosuppfattning](#)

Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller en sjukdom fanns vid födseln, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå. Tillfälliga begränsningar av en persons funktionsförmåga är inte en funktionsnedsättning i diskrimineringslagens mening. Funktionsnedsättning innebär en nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga. Det är alltså något som en person har, inte något som en person är. En funktionsnedsättning kan märkas mer eller mindre i olika situationer som till exempel allergier, dyslexi, hörsel och synskador med mera.

[Funktionsnedsättning](#)

Sexuell läggning

Lagen definierar sexuell läggning som homosexuell, heterosexuell och bisexuell läggning.

[Sexuell läggning](#)

Ålder

Ålder innebär uppnådd levnadslängd. Alla människor, oavsett ålder omfattas av lagens skydd mot diskriminering.

[Ålder](#)

Indirekt diskriminering

Ett barn eller en elev missgynnas genom att till synes neutrala regler, strukturer eller arbetsätt tillämpas så att det får en diskriminerande effekt i praktiken.

Exempel kan vara:

Att inte få bära huvudduk, kippa eller turban.

Att pga religiösa orsaker inte kunna äta den erbjudna lunchen.

Att hänsyn inte tas vid schemaläggning och provplanering eller att elever kan behöva ledigt vid religiösa helgdagar.

Att välja läromedel/material som diskriminerar

Konflikter

Ibland kan det vara svårt att skilja kränkningar från konflikter och bråk. Därför är det viktigt att definiera skillnaden mellan konflikt och kränkningar.

Konflikt betyder ursprungligen sammanstöta, råka i strid, kämpa. Generellt handlar konflikter om att två eller flera eftersträvar samma resurser (saker, bekräftelse, inflytande). Parterna i en konflikt ser varandra som jämbördiga. Konflikter upplevs ofta som ansträngande av inblandade och omgivningen. Konflikter kan utvecklas till mobbning eller kränkningar, men de kan också bli konstruktiva och skapande om de hanteras rätt. Konflikter kan hanteras genom att de inblandade ändrar uppfattning om alternativen, hittar nya alternativ eller lägger konflikten åt sidan

För att konflikter ska bli konstruktiva och givande är det viktigt att eleverna lär sig konflikthantering.

Kränkande behandling

Kränkande behandling innebär att en eller flera personer kränker principen om människors lika värde utan koppling till de sju diskrimineringsgrunderna. Kränkningar kan vara:

Verbala (t.ex. att bli hotad, svordomar, fula ord, könsord eller förolämpningar)

Psykosociala (t.ex. utsätta någon för utfrysning, ryktesspridning, skratt, suckar, miner, blickar)

Fysiska (t.ex. utsätta någon för slag, knuffar eller att ha sönder annans ägodel)

Text- och bildburna (t.ex. klotter, brev, lappar, sms, e-post, mms)

Kränkningen kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera. En kränkning kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande och då kallas det mobbning. Mobbning finns inte längre med som begrepp i lagstiftningen som styr likabehandlingsarbetet, men eftersom begreppet fortfarande används i dagligt tal så är det viktigt att definiera det. En elev som känner sig kränkt av en negativ handling från någon annan har rätt att bli hjälpt även om handlingen inte upprepas.

En viktig utgångspunkt är att den som uppger att hon eller han har blivit kränkt alltid ska tas på allvar. Det är individen som avgör om beteendet eller handlingen är oönskad och kränkande.

Det är också viktigt att se att diskriminering, trakasserier och kränkande behandling kan ske även på gruppnivå. Vi som arbetar i skolan måste därför vara öppna i vår tolkning och se händelsen ur olika perspektiv för att hitta den bästa lösningen. Därför använder vi numera begreppet kränkning som är vidare än mobbning och innefattar både trakasserier och kränkande behandling.

Definitionerna gäller i lika hög grad kränkningar mellan barn, som vuxen mot barn och barn mot vuxen.

Kränkningar på nätet

Både verbal och psykisk mobbning kan ske digitalt, det som ibland kallas e-mobbning. Mobbningen sker då på internet eller mobilen. Det vanligaste är elaka kommentarer eller bilder i sociala medier samt kränkningar via sms. Att inte bjuda in en person till gemenskapen i en grupp är ett sätt att frysa ut någon på nätet. Spridningseffekten på nätet är en faktor som många inte tänker på och det finns risk att en elak kommentar eller bild når långt utanför den närmaste kretsen. Detta gör att det är svårt att göra någon gränsdragning mellan kränkning och mobbing, eftersom en delad bild kan spridas vidare. Detta gör att en kränkning som egentligen bara har utförts en gång kan upplevas som att den utförs igen och igen.

Trakasserier och sexuella trakasserier

Trakasserier är ett agerande som kränker någons värdighet. För att omfattas av diskrimineringslagen måste det kränkande agerandet ha samband med någon eller några av diskrimineringsgrunderna.

Trakasserier kan till exempel vara att ge uttryck för förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar, med koppling till diskrimineringsgrunderna.

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Förutom kommentarer och ord kan det vara att någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar. Trakasserier och sexuella trakasserier är ett beteende som är oönskat. Det är den som är utsatt för trakasserier som avgör vad som är oönskat eller kränkande. Enligt lagen måste den som trakasserar förstå hur agerandet upplevs för att det ska bli fråga om trakasserier eller sexuella trakasserier. Det är därför viktigt att den som är trakasserad klargör för den som trakasserar att beteendet är obehagligt och ovälkommet. I vissa situationer kan kränkningen vara så tydlig att inga påpekande krävs från den som känner sig trakasserad.

Repressalier

Med repressalier avses när ett barn, elev eller ungdom har anmält någon ansvarig person för kränkande behandling eller medverkat i en utredning så får barnet/eleven/ungdomen inte bestraffas som en följd av det

Bilaga 1
Utredning vid händelse av kränkande behandling

Datum och klockslag:
Plats:
Inblandade personer (namn och klass):
Ansvarig vuxen i inledningsskedet:
Beskrivning av händelsen:
Bedömning: (bedömer du händelsen som diskriminering, trakasseri eller kränkning? Är händelsen återkommande eller av enstaka karaktär?)
Vilka personer har samtalats med? När?
Vilka vårdnadshavare har informerats?
Ansvarig för vidare utredning och åtgärdsplan:
Plan för vidare utredning av händelsen:
Plan för åtgärder:
Rektors beslut om åtgärder:
Uppföljning:
Ärendet avslutat, datum: